

Sygn. akt IV C 243/16	

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydział IV Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Derejczyk

Protokolant: protokolant sądowy Mateusz Stopczyński

po rozpoznaniu na rozprawie jawnej w dniu 23 maja 2016 roku w Warszawie

sprawy z powództwa C. Towarzystwa (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W.

przeciwko M. J., E. J.

o zapłatę

utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 20 września 2013r. w sprawie IV Nc 232/13.

Sygn. akt IV C 243/16

Uzasadnienie wyroku z dnia 24 maja 2016 roku

Powód – C. Towarzystwo (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. wniósł w trybie postępowania nakazowego o zasądzenie nakazem zapłaty solidarnie od M. J. i E. J. kwoty 368.696,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty. Wniósł także o rozstrzygnięcie o kosztach sądowych według norm przepisanych (pozew - k. 4-5).

W ramach pisemnego uzasadnienia powództwa podał, że strona pozwana wystawiła wierzycielowi weksel własny, płatny na dzień 7 sierpnia 2013 roku. Pismem z dnia 31 lipca 2013 roku pozwane wezwane zostały do zapłaty weksla, z pouczeniem, iż w przypadku niezapłacenia go w dniu jego płatności na drogę sądową skierowany zostanie pozew z wnioskiem o wydanie nakazu zapłaty.

Sąd Okręgowy w Warszawie rozpoznał sprawę w trybie nakazowym i na podstawie wydanego nakazu zapłaty z dnia 20 września 2013 r. przedmiotowe powództwo w całości uwzględnił, zasądzając przy tym koszty postępowania (nakaz zapłaty - k. 19).

Pozwane w dniu 2 marca 2015 roku wniosły od niniejszego nakazu zapłaty zarzuty (zarzuty - k. 129). W uzasadnieniu wskazano, iż pozwane M. J. (1) i E. J. nigdy nie wystawiły na rzecz powoda weksla własnego w rozumieniu art. 101 Prawa wekslowego. Weksel wystawiony miał zostać przez pozwane jako współników uprawnionych do reprezentacji spółki pod firmą (...) spółka jawna, a nie jako osoby fizyczne. Wobec tego, podniesiony został zarzut braku legitymacji biernej do występowania M. J. i E. J. w charakterze strony pozwanej.

Strona pozwana podniosła również zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, stanowiącą podstawę wystawienia przedmiotowego weksla in blanco. Powołała się w tym zakresie na umowę agencyjną nr (...) z dnia 1 października 2007 r., zaprzeczając, by spółka jawna, jako strona umowy, nie wykonała lub nienależycie wykonała

jakiegokolwiek zobowiązania wynikającego z przedmiotowej umowy. Pozwane zarzuciły więc nieudowodnienie dochodzonego pozwem roszczenia, co do jego wysokości, jak i samej zasadności.

Postanowieniami z dnia 1 lutego 2016 roku pozwaną M. J. (2) zwolniono od kosztów sądowych w części, tj. od opłaty od zarzutów ponad kwotę 1.000, natomiast pozwaną E. J. - ponad kwotę 1.500 (postanowienia - k. 254 - 259).

W odpowiedzi na zarzuty strony pozwanej z dnia 18 marca 2016 roku powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko (odpowiedź na zarzuty - k. 273). Odnosząc się do zarzutów strony pozwanej wskazał, iż są one chybione, gdyż weksel został wystawiony przez osoby fizyczne, a nie spółkę. To stanowisko powtórzone zostało w piśmie z dnia 25 maja 2016 roku (pismo - k. 286).

Pismem procesowym z dnia 13 kwietnia 2016 roku pozwane ponownie wskazały, iż wystawcą weksla była spółka jawna, a podpisy złożyły w ramach działania za ten podmiot (pismo - k. 283).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

W dniu 1 października 2007 r. pomiędzy Towarzystwem (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. a (...) spółka jawna (agent) została zawarta umowa agencyjna nr (...), mocą której agent zobowiązał się do stałego pośredniczenia, za wynagrodzeniem przy zawieraniu umów ubezpieczenia na rzecz Towarzystwa oraz do wykonywania czynności związanych z administrowaniem i wykonywaniem umów ubezpieczenia w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (dowód: umowa agencyjna z dnia 1 października 2007 roku - k. 134).

Strony zgodnie przyjęły, że zabezpieczeniem wykonania zobowiązań agenta będzie weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” podpisany przez strony deklaracji wekslowej, stanowiącej załącznik nr 3 do umowy.

W deklaracji wekslowej agent ubezpieczeniowy - (...) spółka jawna upoważnił nieodwołalnie odbiorcę weksla do uzupełnienia go na kwotę odpowiadającą wysokości roszczeń przysługujących Towarzystwu (...) S.A., powiększonych o koszty postępowania wekslowego i sądowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy agencyjnej. Zaznaczono, iż Towarzystwo (...) S.A. ma prawo opatrzyć złożony weksel datą płatności według swego uznania (dowód: kopia deklaracji wekslowej - k. 132).

W związku z nierozliczeniem zaliczek od umów ubezpieczenia zawartych za pośrednictwem (...) spółka jawna, powodowa spółka wypełniła weksel in blanco domagając się od pozwanych zapłaty kwoty odpowiadającej wartości zadłużenia, tj. kwoty 368.696,11 zł. Jako wystawcy weksla podpisy złożyły M. J. (1) i E. J. (dowód: kopia weksla k-15).

Pismem z dnia 31 lipca 2013 roku pozwane wezwane zostały do wykupienia weksla z terminem płatności do 7 sierpnia 2013 roku, z pouczeniem, iż w przypadku niezapłacenia go w dniu jego płatności, na drogę sądową skierowany zostanie pozew z wnioskiem o wydanie nakazu zapłaty (dowód: wezwanie do wykupienia weksla wraz z dowodem nadania - k. 15a - 17).

Stan faktyczny sprawy został ustalony przez Sąd na podstawie wyżej wskazanych dowodów z dokumentów, które przedstawiły obie strony. W każdym przypadku są to dowody z dokumentów prywatnych, co do których ważności lub źródła pochodzenia strony nie wnosiły żadnych zastrzeżeń i zarzutów. Dowód o tym charakterze stanowi odpis umowy agencyjnej, weksel, deklaracja wekslowa, wezwania do wykupienia weksla, dowody nadania.

Sąd oddalił wniosek pozwanych o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania M. J. i E. J. w charakterze strony pozwanej w trybie art. 299 k.p.c. w ramach pomocy sądowej przez Sądem Okręgowym w Zamościu, zawnioskowany w piśmie z dnia 13 kwietnia 2016 roku, uznając go za zbędny do ustalenia stanu faktycznego, albowiem okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione w sprawie na podstawie dowodów z dokumentów, a zawnioskowany dowód zostały zgłoszony jedynie w celu działania na zwłokę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Powód wywodzi swoje roszczenie z weksła dołączonego do pozwu, wystawionego na zabezpieczenie umowy agencyjnej zawartej między nim a (...) spółka jawna. Pozwane podniosły zarzut braku legitymacji, wskazując, iż weksel wystawiony został przez spółkę pod firmą (...) spółka jawna jako zabezpieczenie roszczeń powoda względem tej spółki jawnej, wynikającej z zawartej pomiędzy tymi podmiotami umowy agencyjnej nr (...).

Wskazać należy, iż zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, a więc niezależny od podstawy prawnej, która spowodowała jego wystawienie. Zatem w niniejszej sprawie kluczowe znaczenie ma ocena samego weksła. Ocena ta powinna prowadzić do zasadniczych ustaleń: czy weksel załączony do pozwu ma w swej istocie charakter dokumentu wekslowego w rozumieniu przepisów prawa wekslowego.

Ustawa Prawo wekslowe w art. 1 (w odniesieniu do weksła trasowanego) oraz w art. 101 (odnośnie weksła własnego) wskazuje istotne cechy weksła. Jeżeli dany dokument nie zawiera choćby jednej z cech przewidzianych w art. 101 tegoż prawa, to z zastrzeżeniem wyjątków wskazanych w art. 102 nie będzie uważany za weksel własny. Innymi słowy będzie on stanowić weksel nieważny, to znaczy dokument, który nie inkorporuje w siebie zobowiązania do bezwarunkowej zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej. Dokument taki nie rodzi skutków prawnych, jakie prawo wekslowe wiąże z wystawieniem weksła.

W ocenie Sądu, weksel złożony przy pozwie został wypełniony prawidłowo, tj. spełnia on wymogi określone przywołanymi przepisami.

Stosownie do art. 6 k.c. ciężar dowodu, iż weksel nie został wypełniony prawidłowo spoczywa na tej stronie procesu, która wywodzi z tego faktu skutki prawne, tj. na pozwanych. O ile bowiem w postępowaniu nakazowym, zgodnie z regułą onus probandi, obowiązek udowodnienia, że dochodzona wierzytelność istnieje, spoczywa na wierzycielu, to jednak dowód przeciwny zostaje przerzucony na dłużnika (por: uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z 7.01.1967r. III CZP 19/66 OSNCP 1968, poz. 79).

Pozwane w żaden sposób nie udowodniły, że weksel in blanco wystawiony został przez spółkę pod firmą (...) J. & J., a tym samym twierdzenia zawarte w zarzucie należy uznać za nieuzasadnione. Nie ulega wątpliwości, iż podpisy pod wekslem złożone zostały przez pozwane jako osoby fizyczne. Gdyby ich intencją było działanie w imieniu spółki pod firmą (...) J. & J., przy podpisach znalazłyby się odpowiednie zwroty, przykładowo „w imieniu spółki” czy właściwe pieczętki. Należy wskazać, iż w innych dokumentach przedłożonych przez stronę pozwaną fakt działania w imieniu spółki został wyraźnie zaznaczony.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem zarówno w orzecznictwie i doktrynie prawa cywilnego, w sprawach, w których roszczenie zostało oparte na wekslu gwarancyjnym in blanco pozwany, będący wystawcą weksła może podjąć obronę na skutek zgłoszonych zarzutów dotyczących stosunku podstawowego. W wyniku takich zarzutów dokonuje się przeniesienie sporu z płaszczyzny stosunku wynikającego z prawa wekslowego na płaszczyznę ogólną, bo wynikającą z prawa cywilnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 1997r. - (...) 48/97, uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967r.- III CZP 19/66 –OSNCP 1968, nr 5, poz. 79). Pozwane M. J. (1) i E. J. jako wystawcy weksła mogły zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego ją stosunku prawnego, które jest źródłem dochodzonego przez stronę powodową roszczenia cywilnoprawnego, nawet jeśli okaże się, że roszczenie wekslowe nie istnieje.

Biorąc jednak pod uwagę rozkład ciężaru dowodu na obecnym etapie postępowania, należy wskazać, że pozwane, zarzucając nieudowodnienie pozwem roszczenia, co do jego wysokości, jak i samej zasadności, nie przedstawiły żadnych argumentów na poparcie swoich twierdzeń.

Należy bowiem wskazać, iż zgodnie z orzecznictwem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 roku, I CSK 763/12) samo wniesienie zarzutów przeciwko wyrokowi, w którym uwzględniono powództwo na podstawie weksła in blanco nie stanowi podstawy do tego, aby rozpoznawać roszczenie nie w ramach stosunku wynikającego z

weksla, ale biorąc pod uwagę stosunek materialnoprawny, którego wykonanie zostało zabezpieczone wystawieniem weksla in blanco przez pozwanego. Wprawdzie suma jaką wpisał powód na wekslu może być kwestionowana w tym sensie, że została ona wpisana niezgodnie z deklaracją wekslową i środkiem do tego może być wykazanie, iż zobowiązanie pozwanych nie istnieje lub istnieje, ale w innej wysokości, jednakże to pozwane obciąża ciężar dowodu w tym zakresie. Nie wystarczy wobec tego samo twierdzenie, że suma wpisana na wekslu jest niezgodna z łączącym strony zobowiązaniem, ale pozwane powinny przeprowadzić dowód na tę okoliczność lub zgłosić przynajmniej wnioski dowodowe zmierzające w tym kierunku. Powód, który posiada podpisany przez pozwane weksel i wypełnia go na podstawie deklaracji wekslowej, nie musi zaś niczego dowodzić, gdyż jego roszczenie wynika z samego weksla.

Należy podkreślić, że zarzuty podnoszone przez pozwane w kolejnych pismach procesowych nie znalazły uzasadnienia w zgromadzonym w niniejszej sprawie materiale dowodowym, a zmierzały wyłącznie do przedłużenia toczącego się postępowania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w dniu 20 września 2013 roku w sprawie IV Nc 232/13.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., wyrażającym zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, obciążając kosztami stronę pozwaną, jako stronę, która w całości przegrała sprawę. Na zasądzone koszty składa się uiszczona przez powoda opłata od pozwu w kwocie 4.609 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł orzeczone na podstawie § 6 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu /Dz. U. 2013.490/.

Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w sentencji.